

La sort ja està tirada

- El PNB no només els ha faltat al respecte als altres, sinó que s'ha perdut el respecte a si mateix

JAVIER PÉREZ ROYO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 7.03.09

El PNB sabia que si la suma dels escons del PSOE i del PP arribava als 38, no podria formar Govern. Exactament igual que el PP sabia que si no aconseguia la majoria absoluta dels escons al Parlament gallec, continuaria el bipartit, independentment de la distància que separés el PP del PSdG.

Ningú pot al·legar engany aquí. Les regles sota les quals s'han celebrat aquestes eleccions han estat clares per a tothom, i aquestes regles no es pot pretendre canviar-les a posteriori perquè es considera que la constitució d'un determinat Govern seria il·legítima. En tots dos casos, el número 38 és el que donava la possibilitat de formar Govern, independentment que s'aconseguís per un sol partit o bé mitjançant la conjunció de dues o més formacions polítiques.

AQUESTA REGLA de la majoria parlamentària en la formació de Govern s'ha estat aplicant en les eleccions autonòmiques i municipals d'una manera reiterada i ininterrompuda i no s'ha posat mai en qüestió la seva legitimitat democràtica. Únicament per al Govern de la nació no ha estat assajada encara la fórmula, on sempre ha format Govern el partit d'àmbit estatal que ha aconseguit un nombre més alt d'escons. Però no hi ha res

que impedeixi que es pugui assajar en el futur, encara que no és fàcil que es donin les condicions polítiques perquè això es pugui produir.

Pel que fa a la pròxima formació del Govern basc, no ens trobem, doncs, davant d'un problema d'absència de legitimitat, que és el que pretén el PNB després que es conegués el resultat electoral, sinó davant d'una aplicació estricta de la legitimitat pròpia dels règims parlamentaris, que, pel que fa a la resta, és la lògica democràtica europea.

L'argument de la legitimitat no pot conduir el PNB enlloc que no sigui a dificultar encara més la reflexió que ha de fer sobre per què s'ha ficat en el carreró sense sortida on s'ha ficat. Perquè ha estat el PNB, amb la seva conducta, el que ha acabat provocant que les eleccions al País Basc s'hagin plantejat en els termes en què s'han plantejat, com si es tractés d'un enfrontament entre nacionalistes i no nacionalistes amb dos únics resultats possibles: o guanyaven els primers o guanyaven els segons.

PER AL PP haver d'enfrontar-se en la majoria de comunitats autònomes i municipis ell sol contra tots els altres és independent de la seva voluntat. No pot fer res per evitar-ho. Però, per al PNB, no tenia per què haver estat així. Ha estat una conducta molt prolongada i molt ambigua del PNB en les seves relacions amb el món de Batasuna i fins i tot d'ETA la que ha fet que sigui així.

El PNB va forçar la ruptura del pacte de Govern amb el PSE començant a votar amb Batasuna al Parlament basc a mitjans dels anys 90. A aquest primer pas va seguir l'inafaust pacte de Lizarra, que va tensar la política no solament al País Basc, sinó també en el conjunt de l'Estat d'una

manera irreflexiva i irraonable. I després, una vegada superat l'assalt per part de Jaime Mayor Oreja i Nicolás Redondo, i després que José María Aznar hagués deixat de ser president del Govern i es podia haver plantejat la vida política en termes no frontistes, el lehendakari Juan José Ibarretxe es va entestar a convertir la seva reforma de l'Estatut de Gernika en l'eix de tota la política basca (no per casualitat la reforma és coneguda com a pla Ibarretxe). Va imposar la seva reforma a l'interior del PNB i no li va importar tirar-la endavant al Parlament basc amb els vots de Batasuna, ni li va importar dissoldre anticipadament el Parlament i convocar eleccions l'endemà que aquesta reforma fos rebutjada pel Congrés dels Diputats, en el que representava una mena de plebiscit sobre la seva persona i de referèndum sobre el seu pla de reforma estatutària.

MALGRAT QUE els resultats no li van ser gens favorables i que, en certa mesura, anticipaven el que va passar diumenge, 1 de març, el lehendakari i, amb ell, el PNB, no ha variat de posició en aquesta legislatura, amb gestos ocasionals i reiterats dirigits al món abertzale antidemocràtic i amb propostes completament esbojarrades pel seu impossible encaix a la Constitució i en el mateix Estatut de Gernika.

El PNB no només els ha faltat el respecte als altres, sinó que s'ha perdut el respecte a si mateix. Aquesta és la raó de trobar-se en la situació en què es troba. Se li han donat totes les facilitats per corregir aquest rumb i no ho ha fet. A ningú més que a ell mateix pot fer responsable que la sort ja estigui tirada.

* Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Sevilla.